

pożarniczych w czasie akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia przysługiwało bezpłatne wyżywienie. Bezpłatne wyżywienie przysługiwało również osobom powołanym do straży pożarnych na szkolenie. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów określał normy i zasady żywienia.

Ekwiwalent pieniężny za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną został wprowadzony przez ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁶, która weszła w życie we wrześniu 1991 r.⁷

Podsumowanie

Ekwiwalent pieniężny dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych jest wypłacany od września 1991 r., kiedy wprowadziła go w życie nowa ustawa o ochronie przeciwpożarowej. Od okresu międzywojennego do tego czasu ustawodawstwo nie przewidywało ekwiwalentu pieniężnego za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych

1.2. Charakter prawny ekwiwalentu

1.2.1. Wybrane świadczenia pieniężne w systemie prawa

1.2.1.1. Wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe

Wynagrodzenia w tym obszarze są uregulowane przez ustawę z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe⁸.

Ustawa ustala zasady wynagradzania m.in. dla następujących osób: 1) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, 2) Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, Przewodniczącą Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Szefa Kancelarii Sejmu, Szefa Kancelarii Senatu, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Szefa Służby Cywilnej, Głównego Inspektora Pracy.

⁶ Dz.U. z 1991 r. Nr 81, poz. 351 z późn. zm. – t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 620 – dalej jako u.ppoż.

⁷ Podobnie zob. B. Fabian, [w:] *Finansowanie Ochotniczych Straży Pożarnych przez samorządy – w pytaniach i odpowiedziach*, red. B. Fabian i in., Słowniki 2012, s. 103.

⁸ Tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 1998 z późn. zm.

Ustawa ta przewiduje dla tych osób przede wszystkim wynagrodzenie w postaci wynagrodzenia zasadniczego.

1.2.1.2. Uposażenie poselskie lub senatorskie i dieta parlamentarna

Posłom i senatorom w okresie sprawowania mandatu, licząc od pierwszego posiedzenia Sejmu lub Senatu, przysługuje uposażenie poselskie lub senatorskie, zwane dalej „uposażeniem”, wypłacane miesięcznie, także za niepełne miesiące sprawowania mandatu. Uposażenie odpowiada wysokości wynagrodzenia podsekretarza stanu, ustalonego na podstawie przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z wyłączeniem dodatku z tytułu wysługi lat⁹.

Posłowi i senatorowi przysługują środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z wydatkami poniesionymi w związku z wykonywaniem mandatu na terenie kraju, w zryczałtowanej wysokości 25% uposażenia miesięcznego (dieta parlamentarna)¹⁰.

1.2.1.3. Wynagrodzenia samorządowe

Wynagrodzenia w samorządzie są uregulowane przede wszystkim przez ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych¹¹ oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych¹².

Podstawową formą świadczenia pieniężnego za pracę w samorządzie jest wynagrodzenie zasadnicze.

1.2.1.4. Wynagrodzenie na podstawie Kodeksu pracy

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy¹³ pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia za pracę. Warunki realizacji tego prawa określają przepisy prawa pracy oraz polityka państwa w dziedzinie

⁹ Art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1510 z późn. zm.).

¹⁰ Art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1510 z późn. zm.).

¹¹ Tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 902 z późn. zm.

¹² Tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 1786 z późn. zm.

¹³ Tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r., poz. 108 z późn. zm.

płac, w szczególności poprzez ustalanie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

1.2.1.5. Stypendia

W systemie prawa przewidziane jest przyznawanie i wypłacanie stypendiów dla różnych podmiotów na podstawie różnych przepisów. Jedną z grup otrzymujących stypendia są studenci uczelni wyższych. Student może ubiegać się o pomoc materialną ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa w formie m.in.: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. Student może ubiegać się o zakwaterowanie w domu studenckim uczelni lub wyżywienie w stołówce studenckiej uczelni. Student może ubiegać się o zakwaterowanie w domu studenckim uczelni małżonka i dziecka¹⁴.

1.2.1.6. Pomoc socjalna

Na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁵ osoby bezrobotne mogą otrzymywać zasiłek.

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹⁶ uprawnione osoby mogą otrzymywać zasiłek rodzinny oraz zasiłek pielęgnacyjny.

1.2.2. Ekwiwalent a inne świadczenia pieniężne

Członek ochotniczej straży pożarnej, który uczestniczył w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, otrzymuje ekwiwalent pieniężny. Wysokość ekwiwalentu ustala rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.) przed dniem ustalenia ekwiwalentu, za każdą godzinę udziału w działaniu ratowniczym

¹⁴ Art. 173 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2183 z późn. zm.).

¹⁵ Tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 1065 z późn. zm.

¹⁶ Tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 1952 z późn. zm.